

טילי קרקע בליסטיים טקטיים – האיום והמענה בהיבט הישראלי*

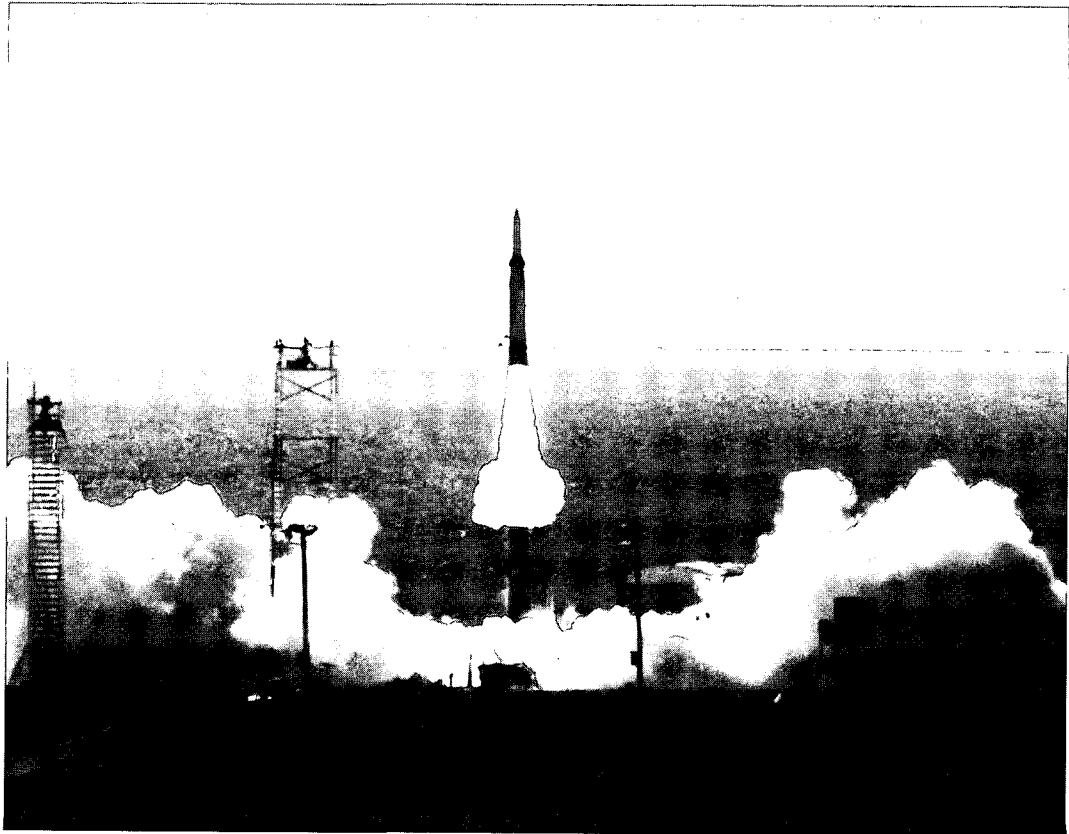
אלוף (מיל') דוד עברי, פרופ' אלי לויטה**

רקע

50 שנות טק"ק

כולנו מחויבים להכין את מערכות הלחימה העתידיות למלחמה כי תבוא ולעשות הכול שמלחמה תימנע. בהכנת המערכות העתידיות אנחנו חייבים להיזהר שלא לתת תשובה למלחמה הקודמת, ולוודא שאנחנו מפתחים מענה הולם לכל עימות עתידי. מההיסטוריה חייבים ללמוד את התהליכים שהשפיעו על פיתוח אמל"ח ולהפיק לקחים מהצלחות כמו גם מהכישלונות.

כאשר מדובר בהיסטוריה של טק"ק טקטי (לטווחים של עד 1,000 ק"מ), נקודת ציון עיקרית נמצאת ללא ספק במלחמת העולם השנייה. בשלהי המלחמה הופיע לראשונה הטיל V-2 ("סבו" של ה"סקאד"). טיל זה פיגר במירוץ החימוש דאז בהיותו בעל ראש נפץ קונוונציונלי, איטי, ולא מדויק. ובכל זאת הוא העמיד בפני בריטניה בעיה חסרת תקדים, הטיל אימה על האוכלוסייה וגרם הרס רב וקורבנות בנפש.

מתוך ארבעת הנדבכים
להתמודדות באיום הטק"ק
בחרה ישראל להשקיע בעיקר
בתחום ההגנה האקטיבית.

* מאמר זה הוא הרחבה של הרצאה שנשא אלוף (מיל') דוד עברי בכנס בנושא הגנה זירתית בפני טק"ק, אילת, 23 ביוני 1997.
** אלוף (מיל') דוד עברי הוא העוזר הבכיר לשר הביטחון. פרופ' אלי לויטה הוא המשנה לסמנכ"ל לקשרי חוץ ולבקרת נשק.

הרס שגרם טיל "סקאד"
במרכז מסחרי בחיפה
במלחמת המפרץ.
הטק"ק הפך לאיום מרכזי
על מדינת ישראל, בעיקר
כנשק טרור.

היה לאתר את המשגרים שהיו ניידים; וההגנה האווירית האקטיבית (הנ"מ) הייתה חסרת אפקטיביות מול ה-V-2. התשובה היחידה שנתרה בתנאים אלה הייתה מזעור הנזקים באמצעות התגוננות פסיבית (על-ידי שילוב של התרעה ומקלטים) ותקיפה של אתרי הייצור והשיגור בתנאים קשים ותוך השגת הישגים מוגבלים.

50 שנה לאחר מלחמת העולם השנייה, במלחמת המפרץ, חזרה תופעה זו על עצמה. גם במלחמה זו הפתרון ההתקפי לא נתן מענה מספק, שכן הבעיה העיקרית הייתה הקושי לאתר את המשגרים, שהיו ברובם ניידים, מוסתרים היטב ומוסווים.

מטבע הדברים עולה השאלה מדוע לא נלמדו הלקחים מאותם אירועים של מלחמת העולם השנייה. לכך, כמובן, הרבה סיבות, אולם אנו נסתפק כאן באזכור רק של אלה הנוגעות לענייננו.

ראשית, הגרמנים שפיתחו את טילי ה-V-2 היו בצד המפסיד במלחמה, והנטייה של כולנו היא ללמוד דווקא מהצד המנצח. המנצח, כידוע, נוטה להלל את הישגיו ולהמעיט מחשיבות קשייו או כישלונותיו.

לבעלות הברית, ובראשן בריטניה, לא הייתה מולו תשובה זמינה ויעילה. הן נאלצו איפוא להשקיע כוח אווירי רב בתקיפה של קווי הייצור ושל האתרים לשיגור טילים על בסיס מודיעין חלקי ולוקה תוך נטילת סיכונים מבצעיים גדולים.

אף שההצלחות הן בציד הטק"ק והן בהתגוננות מולו היו חלקיות, די היה בהן כדי להקהות מחומרת הבעיה עד לאחר הפלישה לנורמנדיה. ככל שהתקדמו והעמיקו כוחות בעלות הברית על אדמת אירופה, נדחקו אתרי השיגור של ה-V-2 אל מעבר לטווח האפקטיבי למטרות חיוניות בבריטניה.

לקחי מלחמת העולם השנייה

הלקחים של אותה תקופה לא נלמדו כראוי, ובוודאי שלא יושמו על-ידי הדורות הבאים. לכן גם כיום, יותר מ-50 שנה מאז תום מלחמת העולם השנייה, עודנו נמצאים עם מעט מאוד פתרונות ביד נגד איום הטק"ק.

שתי בעיות היסוד המבצעיות שמציבים טילי קרקע-קרקע לא השתנו מאז ועד עתה: קשה

שנית, המבצעים ההירואיים בהגנה על בריטניה, הפעולות המרשימות של פיקוד המפציצים והשימוש בסופו של דבר בפצצה הגרעינית הסיטו את תשומת ליבם של מפיקי לקחי המלחמה מעיסוק באותם אירועים הנוגעים לטק"ק.

שלישית, הפיתוח של מערכות שיגור בליסטיות ייעודיות עבור נשק גרעיני (אסטרטגי וטקטי) מחד גיסא ושכלול מטוסי הקרב והמפציצים מאידך גיסא, תרמו ליצירת רושם שלפיו לא כדאי להשתמש במערכות טק"ק בעלות ראשי נפץ קונוונציונליים בהיותם נחותים ממטוסים בתחומים רבים: דיוק גרוע, כושר מוגבל בנשיאת חימוש, עלות גבוהה למשימה (בהיותם מוגבלים לשימוש חד-פעמי), אמינות נמוכה יחסית ועוד.

אגב כך התחזקה הנטייה להתעלם – או לפחות להמעיט – מחשיבות השימוש שנעשה בהם נגד מטרות אזרחיות כבר במלחמת העולם השנייה. אולם במשימות של תקיפת ריכוזי אוכלוסין המגבלות לכאורה מקבלות משמעות אחרת. הדיוק אינו בבחינת צורך משמעותי להשגת המטרה האסטרטגית, ואילו כושר החדירה העדיף מהווה יותר מאשר פיצוי הולם על המטען המוגבל של החימוש שנושא הטיל כמו גם על מחירו הגבוה למשימה בודדת. זאת ועוד, היכולת להשיג הרתעה כנגד שיגור טק"ק על-ידי מניעה או על-ידי תגובה הוכחה כלא כדאית, בעוד שהאופציה של שיתוק שיגורים באמצעות פעילות התקפית התגלתה כיקרה, מסוכנת וקשה להשגה.

טק"ק במזרח התיכון

חלפו להם יותר מ-50 שנה מאז תום מלחמת העולם השנייה, ואנו עדיין מתמודדים עם האתגר שמציב הטק"ק הטקטי. גם היום אנו מתחבטים כמעט באותן הדילמות של מציאת המענה הראוי, אף שהתנאים הגיאופוליטיים שונים, ועל אף שלרשותנו עומדות כיום טכנולוגיות ויכולות מתקדמות יותר.

במזרח התיכון הופיעו לראשונה טילי קרקע-קרקע זירתיים במהלך שנות ה-60, ובמהלך מלחמת יום הכיפורים אף נעשה בהם שימוש

מבצעי. אולם הם החלו מושכים את תשומת הלב ככלי לחימה עתידי רק אחרי מלחמת שלום הגליל (1982), גם אם נכון היה להיות עירניים לאיום שהם מציבים כבר קודם לכן. פיתוח המערכות נגד מטוסים – ובמיוחד טילי קרקע-אוויר – הביא כבר בשנות ה-70 למצב שבו הסיכונים הכרוכים בביצועה של תקיפה מוטסת הלכו ועלו, וביצוע משימות מוטסות הפך לאתגר קשה יותר ויותר – בעיקר למדינות בעלות חילות אוויר נחותים.

הגם שבמשך שנות המלחמה הקרה היו התפתחויות מקבילות בתחום זה בשני הגושים, דווקא הצד הסובייטי הוא שהוביל בפיתוח מערכות טק"א ומערכות התרעה מוקדמת מרשימות בפשטותן וביעילותן לסיכול העליונות האווירית של נאט"ו. נראה שככל שההגנה האקטיבית התפתחה, נכון היה להפנות משאבים ותשומת לב לפיתוח רקטות ארטילריות ארוכות טווח (דוגמת ה"פרוג 7") וטק"ק זירתי. בברית-המועצות הדבר אכן נעשה. פותחה שם משפחה ענפה של רקטות כאלה ושל טק"ק בליסטי למגוון טווחים רחב. אף שהמעצמות הן שהובילו את פיתוח הטק"ק, דומה כי המפנה האמיתי בהתייחסות אליו (מעבר להקשר של מאזן האימה הבינונשי) אירע דווקא במזרח התיכון, בקרב מדינות פחות מתקדמות טכנולוגית, אשר תלויות במידה רבה בפיתוחים זרים.

דווקא מדינות אלה הן שהפנו משאבים הולכים וגדלים להשגת כושר טילי בליסטי באמצעות רכש ולאחר מכן גם להשגת כושר פיתוח וייצור של טילים בליסטיים. תחילה הן הסתפקו בראשי נפץ קונוונציונליים, אך לאחר מכן פנו גם להשגת ראשי נפץ כימיים, ובאחרונה אף ביולוגיים. הגורם הממריץ להליכה בכיוון זה היה השילוב של השפעת הדוקטרינה הסובייטית, המקנה – כאמור – חשיבות רבה לטק"ק, עם התסכול הגובר מאי יכולתן להתמודד מול חילות אוויר מתקדמים דוגמת זה הישראלי.

כאשר גברה בקרבן התחושה שאין להן כושר חדירה ותקיפה אווירית מול ישראל (בדומה למצב שאליו נקלעה בזמנה עיראק מול איראן), הן חיפשו – ומצאו – תחליף לכך בטק"ק. למרות נחיתותו הבולטת של טק"ק בדיוק (מול מטרות צבאיות), המביא ליחס גרוע של עלות-

של אובדן חלקי של ההרתעה מחד גיסא ושל חיזוק התמריץ להצטייד בטק"ק בליסטי מאידך גיסא. תמריץ זה היה חזק במיוחד עבור מדינות בעולם השלישי.

האיום על ישראל

מדוע אנחנו מוטרדים כל כך מאיום הטק"ק? אנחנו חוששים מהשילוב של כוונות, של יכולות עצמיות ושל סיוע זר, המאפשרים – ואף מדרבנים – את איראן ואת מדינות ערב להצטייד בטק"ק. אנו מוטרדים במיוחד מהסיוע בתחום זה שמושט למדינות באיזור, המפתחות את הכושר הלא קונוונציונלי ולא הסכימו עד כה לכוון שלום או אף להשלים עם קיומה של מדינת ישראל. כאשר קיימת הנחישות להשיג את היכולת הטילית הבלתי קונוונציונלית, כאשר מוקצים המשאבים להשגת היכולת (גם במחיר רמת החיים של האוכלוסייה), וכאשר מדינות מחוץ לאיזור, שצברו במשך השנים ידע וניסיון רב בפיתוח ובייצור טק"ק, מסייעות בבנייה של תשתית פיתוח וייצור, נהיה התהליך בלתי הפיך. מרגע שהידע נרכש, והתשתית קיימת, לא נותרים מעצורים והגבלות להגיע ליכולת הטילית, לשכלל אותה ואף להתפתות להשתמש בה. הדבר אמור במיוחד כאשר מדובר במדינות, שאין להן מסורת של התנהגות מאופקת המתחשבת ב"כללי משחק" מוסכמים, כגון אי-תקיפת ערים וריכוזי אוכלוסין. אחדות ממדינות אלה כבר הוכיחו במעשים שהן מוכנות לתקוף ערים בטק"ק ולעשות שימוש בחל"כ הן בלחימה בחזית והן נגד אוכלוסייה אזרחית. טק"ק בידי מדינות אלה אינו משמש איפוא רק כפלטפורמה הרתעתית, אלא גם כאמצעי זמין לשימוש טקטי ואופרטיבי. יתר על כן, ייתכן אף שהוא נתפס כמטרייה שבחסותה ניתן ליזום מהלכים התקפיים טקטיים ואופרטיביים.

בפני ישראל מציב הטק"ק בעיה מיוחדת נוכח תנאיה הגיאוגרפיים והביטחוניים של המדינה. צפיפות האוכלוסין וקרבתם של מקומות יישוב למחנות צבא ולמתקנים ביטחוניים הופכות יישובים אלה למטרות פוטנציאליות בסבירות גבוהה, גם אם הטילים יכוונו רק לעבר מטרות צבאיות. הנחתת מטחים

יעילות, הוא נהיה לנשק מועדף בזכות כושר חדירתו המובטח, שהופך אותו לאיום תכליתי ומקנה למחזיקים בו יכולת התקפית אופרטיבית כתחליף לכוח תקיפה אווירי. יתרה מזו, הוספת ראשי הנפץ הלא קונוונציונליים הקנתה לטק"ק כושר הרתעתי מסוים.

ב-1982, בתום מלחמת שלום הגליל, כאשר ההרגשה הייתה שחיל האוויר הישראלי הציג יכולת מרשימה ומכרעת מול הטק"א, הצהירו מנהיגי סוריה, שהמלחמה הקודמת הייתה מלחמת טק"א, ואילו המלחמה הבאה תהיה מלחמת טק"ק. זאת במגמה לסגור את הפער האסטרטגי בין היכולות הצבאיות של סוריה לאלה של ישראל. הכרזות אלה לא משכו בשעתן תשומת לב רבה, אך בתוך שבועות הגיע משלוח ראשון של טילי SS-21 מברית-המועצות לסוריה. אומנם היו אלה טילים קצרי טווח (כ-70 ק"מ, בדומה לרקטות ה"פרוג"), אך בעלי דיוק וניידות משופרים. בהמשך ניכר המאמץ להצטייד בטיילי "סקאד B", ולאחר מכן בטיילי "סקאד C" בעלי טווח ארוך יותר מדגם C. ההצטיידות בטק"ק עצמו ובמשגריו הייתה משולבת במאמץ להשיג כושר ייצור וידע לפיתוח עצמי של טק"ק בליסטי – מאמץ אשר הביא, בין היתר, לפיתוח ראשי נפץ לא קונוונציונליים, ובכלל זה ראשי נפץ כימיים.

בהמשך, בשנתיים האחרונות של מלחמת עיראק-איראן (1986-1988), התנהלה בין שתי המדינות "מלחמת ערים", שבמהלכה הותקפו באינטנסיביות רבה מרכזי אוכלוסייה – בין היתר באמצעות טק"ק מסוג "סקאד" ו"אל-חוסייין". (זה האחרון הוא הסבה – שנעשתה בעיראק – של ה"סקאד" הבסיסי לטיל בעל טווח ארוך יותר). ההערכה הרווחת היא ש"מלחמת הערים" קירבה את ההחלטה על סיום המלחמה, שכן היא גרמה לבריחה המונית של תושבים מהערים שהותקפו – במיוחד באיראן. הערת אגב: "מלחמת הערים" היא דוגמא מובהקת לחשיבות המשנית של דיוק הטילים בעת תקיפה של מרכזי אוכלוסייה. לשימוש בטק"ק במלחמת המפרץ נודעה משמעות היסטורית רבה, שכן במהלכה הומחש שמערכות הלחימה המודרניות ביותר – הן המערביות והן המזרחיות – אינן מסוגלות לתת מענה יעיל לנשק זה. חשיפה זו יצרה מצב חדש

מנוע של טיל "סקאד"
שנפל באחד מרחובות
רמת-גן בעת מלחמת
המפרץ.

- הרתעה.
- הגנה פסיבית (הרתעה, מסכות גז, מיגון בתים).
- הגנה אקטיבית ("חץ" ו"פטריוט").
- גישה התקפית.

מטבע הדברים המודיעין הוא צורך הכרחי ומרכיב מרכזי לכל נדבכי ההתמודדות נגד טק"ק.

ייעודה של ההגנה האקטיבית

עיסוק בנדבך ההרתעה, שחשיבותו רבה כל כך, חורג מתחומי המאמר הזה, ואילו נדבך ההגנה הפסיבית, שגם הוא קריטי, מוכר דיו, ואין כל ספק באשר לערכו בצמצום הנזק הפוטנציאלי ובכרסום התועלת שיכול האויב להפיק מתקיפתו. לפיכך ברצוננו לכוון הפעם את הזרקור אל ההגנה האקטיבית כנדבך חיוני במסגרת המענה.

בטווחים הקצרים מ-1,000 ק"מ (שבהם מתרכזים האיומים הזמינים על ישראל) המענה באמצעות ההגנה האקטיבית מקבל משנה חשיבות עקב זמן המעוף הקצר של הטק"ק,

גדולים של טילים על העורף האזרחי ועל המחנות של יחידות המילואים עלולה להיות בעלת משמעות הרת אסון על זמינותו של מערך המילואים ועל יעילותו של נדבך מרכזי זה בכוחו של צה"ל.

נוסף על כך יש לזכור שאין בהכרח צורך בגבול משותף על מנת לתקוף אותנו בטק"ק. טילים ארוכי טווח מקנים גם למדינות מרוחקות מאיתנו חופש פעולה רב יותר לפעול נגדנו (ללא צורך לפגוע בריבונות המדינות המצויות בתווך) הן באורח יזום והן כתגובה וכפעילות-נגד (כפי שעשתה עיראק ב-1991). מנגד מוטלת במצב זה מגבלה פוליטית על חופש הפעולה שלנו נגד תוקפן מרוחק, בעיקר אם לשם תקיפתו קיים הכרח לעבור עם מטוסים מעל שטחה של מדינה שלישית.

המענה הישראלי לאיום הטק"ק

אנו סבורים שלאיום הטק"ק כלפינו לא ניתן למצוא פתרון בודד שייתן מענה כולל ויעיל. יש להתמודד עימו בגישה רחבה הכוללת מספר נדבכים:

המגמה צריכה להיות להגיע בהמשך הדרך למערכות העומדות בהצלחה במבחן העלות-יעילות. היתרון בהשמדת הטילים בשלב זה הוא עצום. כושר זה, אפילו חלקי, יהיה גורם מרתיע מהמעלה הראשונה, מאחר שהגורם המשגר יחסס לפעול בתנאים שבהם הוא צפוי להשמדת טילים בשטחו, בייחוד כאשר מדובר בטילים המצוידים בראשי נפץ לא קונוונציונליים.

קישוריות

לבסוף ברצוננו להתייחס לסוגיית הקישוריות (Inter-Operability) בין מערכות התגוננות בפני טק"ק, המופעלות בידי כוחות ידידותיים הנוכחים בזירה. קישוריות היא צורך חיוני במענה בפני טק"ק, מאחר שלשום גורם, עשיר ככל שיהיה, לעולם לא יהיו די משאבים ליירוט כל הטק"ק. שיתוף פעולה בדמות הקישוריות יביא למיצוי נכון ויעיל יותר של המשאבים. חומרת האיום מחייבת מיצוי המידע, התרעה בזמן קצר ופריסה אפשרית באיזור של כוחות ממדינות שונות. כדי להשיג את כל אלה יש צורך בתיאום ובניצול יתרונות יחסיים לסיוע הדדי. בשלב הראשוני צריכה הקישוריות להתמקד ביצירת תמונה אווירית של איומי הטק"ק ובסיוע הדדי בהצבעה על מטרות. בהמשך שיתוף הפעולה חייבים להביא למציאת פתרונות טכנולוגיים ומבצעיים לתעודף יירוטים, להבחנה בין ראשי נפץ וכדומה.

סיכום

איום הטק"ק על מדינת ישראל מצד מדינות קרובות ורחוקות הולך ומחמיר. כדי להקטין את הסבירות למימוש האיום וכדי לצמצם את המחיר במקרה שימומש אנו מצווים לפעול באורח נחרץ ויעיל ובמחיר שנוכל לעמוד בו. בעניין זה אנחנו נמצאים איפוא במרוץ נגד הזמן, משום שכושר ההתמודדות נגד איומי טק"ק בכלל ובאמצעות ההגנה האקטיבית בפרט עדיין מצוי בפיגור מסוים מול התפתחות הכושר ההתקפי.

הנמשך בין שלוש לשבע דקות. זמן קצר זה מותיר מרווח צר מאוד למתן התרעה ולקבלת החלטה על הפעלתה של ההגנה האקטיבית במקרה של התקפה.

להגנה האקטיבית מספר תחומי תועלת נדרשים. במימד הפיזי הגנה על האוכלוסייה – במטרה למנוע קורבנות ונזק. במישור המוראלי – הקטנתה של תחושת חוסר אונים, העלולה לזרוע דמוראליזציה. באמצעות הישגים שיושגו בשני תחומים אלה אמורה ההגנה האקטיבית להותיר חופש תמרון לדרג המדיני בהחלטה על דפוסי התגובה ועל עיתויה.

נוסף על כך, התועלת שבהגנה הפיזית אינה מצטמצמת למגור האזרחי. המערכת עשויה לספק הגנה נאותה גם לכוח ההתקפי, שהוא בסיס כושר התגובה שלנו, ובכך לאפשר תגובה משמעותית והולמת נגד כל תוקפן גם אחרי מתקפת פתע.

לבסוף, יש צורך להגן באמצעות הגנה אקטיבית גם על יעדים אסטרטגיים ועל הדרג המדיני והצבאי העליון – משימות שחשיבותן רבה במיוחד במדינה קטנה ופגיעה כשלנו. בהקשר זה יש חשיבות שנגדיר לעצמנו מה נכון לצפות מהגנה אקטיבית, ומה אין זה ריאלי או נכון לדרוש מנדבך זה במסגרת המענה הכולל. מה לא נכון לדרוש מהגנה אקטיבית? הגנה אקטיבית, בדומה להגנה אחרת כלשהי, איננה יכולה לספק הגנה הרמטית. גם הגנה אחידה ברמתה וכוללת מבחינת מקום וזמן היא למעשה בלתי אפשרית. אולם גם בשתי מגבלות אלה אין כדי לגרוע מחשיבותה הרבה הן בתחום ההגנה הפיסית (כמצמצמת נזקים) והן בתחום המדיני (כמאפשרת למדינאים מרחב תמרון גדול יותר בבואם להחליט על דפוסי התגובה ועל עיתויה).

מה צריכה לכלול ההגנה האקטיבית? לפי תפיסתנו, על מערך ההגנה האקטיבית לכלול הגנת שטח (המושגת באמצעות טילים דוגמת ה"חץ"), הגנת נקודות חיוניות (המושגת באמצעות טילים דוגמת ה"פטריוט"), ומערכת התרעה מוקדמת בעלת כיסוי נרחב, אמינה, מדויקת ומהירה.

כמו כן יש להמשיך לקדם את הטכנולוגיה של יירוט טק"ק מייד לאחר שיגורו, כלומר המעוף הראשוני (Boost Phase Intercept).

מאז מלחמת המפרץ גברה אצלנו ובארצות-הברית המודעות לצורך לפתח מערכות הגנה פסיביות ואקטיביות, וכן נעשו בדיקות היתכנות ליירוט טילים מייד לאחר שיגורם, ואף הושגה פריצת דרך טכנולוגית, שבזכותה המענה נראה בהישג יד. עם זאת אנו עדיין רחוקים מסגירת הפערים, שהם – כאמור – תוצאה של לימוד לקוי ומאוחר של לקחי העבר.

יש להעריך את ההישגים הטכנולוגיים שאנחנו עדים להם בפיתוח מערכות ההתרעה, השליטה, הבקרה והיירוט. החמרת האיום מחד גיסא והבשלת הטכנולוגיה לפיתוח המענה מאידך גיסא מחייבות ומאפשרות הקצאה נכבדה של משאבים להשגת כושר מענה יעיל בהקדם האפשרי. לא בכדי אנחנו עדים לכך שבתוכנית הארבע שנתית של מערכת הביטחון האמריקנית הוחלט באחרונה להוסיף כ-2 מיליארד דולר להתמודדות מול הטק"ק.

לנו אין מה להתבייש בהישגינו עד כה בפיתוח המענה הכולל לאיום הטק"ק. נראה שישראל מובילה בתחומי טכנולוגיה רבים בהתמודדות זו, והישגי היירוט של ה"חץ" בניסויים שנערכו מרשימים על פי כל קנה מידה – מוחלט ויחסי כאחד. עתה אין כל ספק שאנחנו בדרך הנכונה בפיתוח חבילת המענה הכוללת לאיום. אנו חייבים איפוא למצוא את הדרך להמשיך ולקדם את מכלול הפתרונות הנדרשים כמענה לאיום הטק"ק הן בתחום הטכנולוגי והן בתחום המבצעי. התקדמותנו בפיתוח המענה תשרת נאמנה את צורכי הביטחון שלנו, תקרב את השגת השלום ותתרום ליציבות האזורית.

